

lefnadssätt, derunder han sjelf lefvat bland flera olika Indianstammar, visar sig fullkomligt intagen af deras sätt att tänka och handla. Och likväl framträder hos honom icke blott dagsidan af deras tillvaro, utan han berättar med fullkomlig upprigtighet allt, hvad han om dem erfarit. Deras stora vidskeplighet, deras qvinnors samhällställning utgöra de förnämsta fläckarne i deras lefverne. Men äfven förhållandet till qvinnan mildras hos dem af en ädel anstrykning, likasom deras vilda stridslust oftast förädlas af en viss ridderlighet. Boken är ganska innehållsrik och erbjuder den nöjsamaste läsning, hvilken lärer läsaren att jemte Indianerna känna den obekanta »Vestern» af Nord-Amerikanska kontinenten. Det är nemligen dit, inom en landsträcka närmast öster om Alleghany bergen, Indianerna numera blifvit undanträngda.

10

Den Tyska öfversättaren har tillagt ett antal noter efter den bekanta resanden och naturforskaren, Prinsen af Neuwied, och dessa äro äfven i den Svenska öfversättningen upptagna. Troligen är också denna i sjelfva verket gjord från Tyskan – i ett ofta vårdslöst och osäkert språk. Plancherna visa gröfre tryck och mindre lysande färgläggning än de till näst förut nämnda arbete, men äro dock öfverhufvud väl tecknade. Bland resebeskrifningar intager således boken en ganska utmärkt plats, hvarom äfven det synes vittna, att öfversättningen säges gjord från femte originalupplagan.

20

Till prof anför vi ett utdrag ur bokens sista kapitel, i hvilket Förf. sammanställt resultaterna af sina forskningar angående Indianerna.

48 OM ASSURANCE-FÖRENINGEN I FINLAND.

Finlands Allmänna Tidning n:o 12 och 13, 16. och 17. I 1849

Då en ny, icke förut i landet känd och använd inrättning af så stor vigt för landets rederier, som ifrågavarande förening, nu är på god väg att införas, hvilken obestriddligen måste blifva till allmän och enskild nytta, ifall tillämpningen deraf sker i enlighet med hvad vårt lands olika förhållanden emot andra länders, hvarest dylika föreningar finnas, fordra, torde ett brådstörtadt och ensidigt bestämmande af grunderne lätt kunna äfventyra dess framtida bestånd och flere deltagares ruin, i fall de genast antagas, hvaremot en allmännare discussion emellan män af yrket om de viktigaste puncterne i ett förslag till förening säkrast bör leda till för vårt land bäst tillämplige grunder. Vi föreslå alltså ett utbyte af åsikter i ämnet på den väg, vi valt.

30

40

En förening för ömsesidig försäkring af fartyg så vidsträckt som den, hvarom fråga i Åbo sednast blifvit väckt, existerar icke, så vidt vi känna, i något annat land. De föreningar, hvilka nu florerar och bära god frukt i Drammen och Moss, Götheborg, Gefle, i flere Holländska städer m. m., utgöras hvarje endast af en stad eller ock af närmast liggande städer; och då vi icke äga någon annan erfarenhet om dylika inrättningar än den desse föreningar lemna, men hvilken för den här tillämnade föreningens väsendtliga olikhets skull icke i allt kan gagna oss, kunna deras bolagsreglor väl tjena oss till ledning, men icke i alla hufvudsakliga bestämmelser hos oss tillämpas.

50

Af dessa reglor erfares ibland annat, att en kontroll för det helas bestånd och till ömsesidig säkerhet bör handhafvas af föreningens styrelse öfver i föreningen upptagne fartyg, deras utrustning, äfvensom deröfver, att ett dugligt skeppsbefäl användes.

Denna kontroll verkställs lätt då föreningen utgöres af en stad eller

af några nära hvarandra belägne städer, men måste möta många svårigheter och alltid blifva ofullkomlig då den utgöres af en mängd städer belägne vid en kuststräcka af öfver 120 mil. I föreningar af förstnämnde beskaffenhet drifves rederirörelsen något när på enahanda sätt; redarene känna hvarandra personligen, kunna lätt communice-ra sig och utbyta den erfarenhet, de hafva eller vinna samt hysa eller kunna lättare fatta lika åsigter om saker och ting, som röra föreningens intresse. Hos oss måste motsatsen inträffa, i fall *en enda* förening för hela landet tillvägbringas.

10 En annan väsendtlig bestämmelse i de utländska föreningarnes statuter, hvilken icke utan en orättvis fördelning af risken kan i *en* förening för hela landet tillämpas, men hvilken dock, enligt hvad vi hört, i de i Åbo uppgjorde bolagsreglorne blifvit följd, är bestämmelsen om prämien för försäkradt fartyg.

I assurance-föreningar, som utgöras af en stad eller flere nära hvarandra belägne städer, kan en årspræmie bestämmas utan præjudice, då tillägg af extrapremie för längre resor eller risturno för hemmaliggande fartyg beräknas, emedan dessa fartygs hemorter äro lika belägne och nästan alla fartyg besöka hemorten åtminstone en gång,
20 men många två gånger om året. Om samma princip följes i *en* förening för hela Finland, så inträffar att en del rederier ikläda sig en större risk än andra utan ersättning.

(n:o 13)

Exempelvis må anföras: om årspræmien beräknas för alla städers fartyg af samma qualité till 6 pct. och ett fartyg i Uleåborg af samma beskaffenhet, som ett i Åbo, gör tvänne resor till London på ett år, så ikläder sig rederiet i Åbo en så mycket större risk för Uleåborgsfartyget, än rederiet i sistnämnde stad för Åbo-fartyget, som distancen emellan Åbo och Uleåborg utgör, hvilken är ungefär lika med distan-
30 cenen emellan S:t Petersburg och Stockholm, för hvilken distance man i Assurance-Compagnierne betalar en præmie af 1/2 pct. till 2 pct., efter årstiden. Rederiet i Uleåborg borde likväl rimligtvis ersätta något för den större risk, föreningen vidkännes derigenom att fartyget fyra gånger passerat Bottniska viken. Likaså är bestämmelsen i de i Åbo föreslagna bolagsreglorne, att ett fartyg, som hela året om, således äfven under den stormigaste årstiden, seglar i de farligaste farvatten, betalar en obetydligt högre præmie än ett dylikt fartyg, som om sommaren gör endast en tour under den vackraste årstiden, icke till lika fördel för alla.

40 Det synes oss derföre som skulle en beräkning för hvarje fartygs tour eller resor ifrån lastnings- till lossnings- och fraktorten vara den rättvisaste grund för utgörandet af præmien, vare sig att Finska städerna komma att förena sig om en eller dela sig i flere föreningar.

Ansvarssumman kunde bestämmas till 20 pct. af assureradt fartygs värde, men præmierne dermot så låga som möjligt, emedan icke något afseende får göras på utdelning af vinst eller rättare behållning i bolagets cassa; och på det rederierne icke må bero af directionens godtycke borde, sedan bestämmelser rörande fartygens beskaffenhet i afseende på deras classification blifvit öfverenskomne, en tabell upp-
50 göras med bestämd præmie för hvarje class af fartyg, årstid och rese-tour, hvarvid Assurance-Compagniernes tabeller kunna tjena till efter rättelse, dock att præmien beräknas lågt, så att årliga intægten deraf ungefär belöper sig till 4 à 5 procent af ansvarssumman, af hvilka præmier ett reserv-capital bildas och förräntas eller ock inestår hos rederierne emot säkerhet, på det de icke onödigtvis må betungas med

contanta utgifter.

Till bestridande af förvaltningens aflöning och utgifter kunde vid årets början inbetalas 1/2 pct. af de försäkrade fartygens åsatta värden, hvilken afgift derjemte skulle utgöra præmien för fartygens försäkring för ett år under liggandet hemma eller i andra hamnar.

Då ersättning för sjöskada komme i fråga, skulle den erforderliga summan utskrifvas af rederierne, ifall ej reserv-capitalet vore tillräckligt; och på det en sådan utskrivning inom bestämd tid ovägerligen må inflyta, borde stadgandet derom så ställas, att medlen kunna utmätas utan rättgång i fall af försummad inbetalning, hvilken rättighet torde meddelas föreningens Direction, liksom Brandstods-Bolagets Direction fått den sig beviljad.

Præmierne föreslås, såsom nämndt är, låga, t. ex. ifrån den 1 Maji till den 1 October för första classens fartyg:

För en tour ifrån en ort till annan vid Östersjön och dess vikar 1/8 pct.

Ifrån Östersjö hamn till ostkusten af England, samt hamnarne vid Nordsjön och Canalen 1/4 pct.

Ifrån Östersjön till vestkusten af England, Franska hamnar söder om Canalen och Portugal 3/8 pct.

Ifrån Östersjön till Gibraltar, Cadiz och Malaga 1/2 pct.

Ifrån d:o till Medelhafshamnar 3/8 pct., och så vidare, med tillägg af 1/16 pct. för hvarje af de andra classerne och för hvarje månad fartyget sednare än den 1 October passerar Östersjön och andra farliga farvatten.

Den längre och farlige seglation, fartygen i Uleåborg och andra Österbottniska städer hafva till och från hemorten, bör göra præmien något högre än för fartyg, som t. ex. afgå från och till Åbo.

Bolaget torde endast ansvara för total förlust och för större haverier tillkomne genom påsegling eller då fartyget stött på grund; alla mindre haverier, så vidt dylike kunna begränsas, böra af rederiet enskildt dragas, emedan en mindre skada nästan alltid botas med ringa kostnad, ifall reparationen sker för redarens räkning, men kan uppdrifvas ganska hög, om deraf göres *haveri*: besigtningar, haveri-documenter och annat, som dertill hör, kosta ofta mera än reparationen af skadan.

Att ovilkorligt bestämma, att föreningen skall ansvara krigsmolest, torde gifva anledning till missbruk af föreningens ändamål och kan medföra föreningens och enskildes ruin, i händelse en mängd af i föreningen assurerade fartyg vid utbrottet af ett krig befinna sig i farvatten aflägsne ifrån Rikets hamnar. Det synes oss för föreningen nyttigare att man redan annorstädes assurerar sitt fartyg för krigsmolest, ifall man så vill, och anse vi det redan vara mycket vunnet, om lättnad i de nu förtiden utrikes beräknade höga assurance-præmierne för sjöskada erhålles. Mången kan måhända finna sin fördel vid en obegränsad assurance, men vi tro att de fleste redare skola dela vår åsigt att assurance-föreningen endast bör ansvara för sjöskada äfven med den modification, vi föreslagit, och derutöfver högst för den skada, som tillfogas fartyg af sjöröfvare i fredstid eller i främmande hamn vid folkupplopp.

Dessa synas oss vara de viktigaste grunder, vi nu kunne erinra oss, för assurance-föreningar, om hvilka grunder våra åsichter visserligen i flere fall afvika ifrån dem, som af andra hyllas. Men den idé vi göra oss om *en enda* assurance-förening för hela landet, afviker så väsendtligt ifrån den vi fattat om dylike föreningar i andra länder, att vi deraf

till och med föränledas hysa den åsigt, att det skall blifva lättare att tillvägabringa flere assurance-föreningar i Finland, sammansatte af närmast intill hvarandra belägne städers rederier, hvilka tillsammans äga fartyg af den beskaffenhet, att de i en sådan förening kunna intagas, till ett sammanlagdt värde af minst 3 à 400 000 Rubel silfver eller samma belopp, hvarmed en del af de föreningar, vi omtalt, en längre tid ägt bestånd, och att dessa föreningar lättare skola kunna handhafvas till delägarenes gemensamma nytta, allt på grund af hvad vi förut anfört och för likhetens skull med de utländska föreningarne, än om man söker att åstadkomma *en enda* förening af alla rederier i landet.

Sålunda kunde fyra eller åtminstone tre föreningar i landet bestå, i hvilka hvar för sig de städer, hvaraf de utgöras, hafva mesta likhet i läge och möjligen äfven i fartygens värde per läst beräknadt, m. m.

Om alltså till vinnande af erfarenhet i saken rederierne i Åbo, Helsingfors, Borgå, Lovisa, Fredrikshamn och Wiborg, eller i de fem sistnämnde städerna, tillsammans skulle bilda en förening för 2 à 3 år, skulle i det förra fallet föreningen utgöras af 107 fartyg, hvilkas värde bestiger sig till 670 000 Rub. silfver, och i det sednare fallet af 68 fartyg, af 40 läster och deröfver, värde 400 000 Rubel silfver à 60 Rub. silfver per läst beräknadt.

En sådan förening kan icke medföra någon betydligare risk, än den att de föreskrifne 20 pct. af fartygens värde i värsta fall blifva tillgripne, hvilka fördelte på tre år, sammanlagdt med de föreslagne præmierne, icke utgöra högre belopp än om fartygen under nämnde tid assureras endast för sjöskada i ett utländskt Assurance-Compagnie, hvarest mången redare förlidet år nödsakats erlægga en præmie af ända till 15 pct. för en resa till och från London; om för vinnande af fullkomlig säkerhet de redare, som så önska, i ett utländskt Assurance-Compagnie försäkra sine fartyg för det äfventyr eller den risk, som derigenom kunde uppstå; att föreningen icke skulle kunna ersätta timad sjöskada, antaga vi för säkert att då föreningens statuter och ansvars-summa blifva kände, præmien för ett sådant fall skall kunna betingas måhända lägre än de vi här ofvan föreslagit att af föreningen beräknas, hvarom allt på förhand, innan föreningen träder i verksamhet, öfverenskomelse borde träffas med något liberalt och solidt assurance-compagnie.

Slutligen taga vi oss friheten bemärka att, då föreningar och bolag af vidsträcktare omfång föreslås, hvar och en i sin stad måtte iakttaga den hofsamhet, att icke vilja utöfva någon hegemoni öfver dem, man söker vinna för ändamålet, om ock företaget lofvar den bästa utsigt till fördel, utan anse vi att hvar och en delägare böra få lämna sin röst i allt hvad som rörer bolaget och således äfven om styrelsen och dess säte, emedan man i annat fall lätt kunde motarbete hvad man önskar vinna och möjligen väcka den misstanke att andra afsigter om fördelar derjemte hysas, än sådana, hvaraf alla delägare i bolaget draga nytta.
S-n.

50 49 PUBLICISTISK LITTERATUR.

Litteraturblad n:o 2, februari 1849

För den, som vill inhemta kunskap om dagens företeelser, är det svårt att erhålla pålitlig och fullständig underrättelse om desamma. Så rik än dagbladslitteraturen i Europa är, kan dock påstås, att icke ett enda